

Sygn. akt: III U 417/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 października 2015 r. w O.

sprawy z odwołania P. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę socjalną

na skutek odwołania P. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 18 maja 2015r. **znak** (...)

orzeka:

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje P. P. prawo do renty socjalnej na okres od 1 kwietnia 2015r. do 31 marca 2017r.;
- stwierdza odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

P. P. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18.05.2015r., odmawiającej mu prawa do renty socjalnej.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 6.03.2015r. P. P. zwrócił się z kolejnym wnioskiem o ustalenie dalszych uprawnień do renty socjalnej. Lekarz Orzecznik ZUS i Komisja Lekarska ZUS w W. ustalili, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy. Wobec powyższego decyzją z dnia 18.05.2015r. odmówiono mu prawa do renty socjalnej.

Sąd ustalił, co następuje:

P. P. (ur. (...)) w okresie od 01.10.2008r. do 31.10.2012r. posiadał prawo do renty socjalnej.

W dniu 06.03.2015r. odwołujący P. P. zwrócił się do ZUS z wnioskiem o ponowne ustalenie uprawnień do renty socjalnej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej.

W celu ustalenia stopnia niezdolności do pracy i daty jej powstania, P. P. skierowany został na badanie lekarskie przez lekarza orzecznika ZUS, który w swoim orzeczeniu z dnia 09.04.2015r. ustalił, że P. P. nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Od powyższego orzeczenia odwołujący się złożył sprzeciw w związku z czym sprawa została przekazana do rozpatrzenia Komisji Lekarskiej ZUS w W.. Po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy przedstawionej dokumentacji medycznej, Komisja Lekarska II Oddział ZUS w W. nr (...) w orzeczeniu z dnia 11.05.2015r. także ustaliła, że P. P. nie jest całkowicie niezdolny do pracy. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, iż dysfunkcja układów stwierdzona badaniem bezpośrednim, wynikami badań zgromadzonymi w dokumentacji medycznej, narusza sprawność organizmu w stopniu umiarkowanym. Naruszenie sprawności ma charakter przewlekły. Nastąpiła poprawa od ostatniego badania orzeczniczego. Naruszona sprawność nie powoduje całkowitej utraty zdolności do pracy. W związku z powyższym orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS stwierdzającym, iż ubezpieczony nie jest całkowicie niezdolny do pracy - Oddział ZUS w P. decyzją z dnia 18.05.2015r. odmówił odwołującemu P. P. prawa do renty socjalnej.

Biegli sądowi rozpoznali u odwołującego się upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym, małą krótkowzroczność oka prawego, astygmatyzm krótkowzroczny oka lewego oraz orzekli, iż aktualny stopień naruszenia sprawności organizmu P. P. powoduje całkowitą niezdolność do pracy, na okres 2 lat - do 31.03.2017r. Całkowita niezdolność do pracy została spowodowana naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: dokumentację zawartą w aktach rentowych odwołującego się (...) oraz opinię biegłych k. 19-23 a.s.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej (Dz.U.2013.982 j.t.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia; w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Według art. 5 tej ustawy, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440 j.t.).

Definicja osoby niezdolnej do pracy zawarta jest w art. 12 ust. 1-3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stwierdza, iż jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

Skuteczność odwołania P. P. była uzależniona od ustalenia, czy jest on całkowicie niezdolny do pracy, oraz czy naruszenie sprawności organizmu, skutkujące całkowitą niezdolnością do pracy powstało w okresach wskazanych w art. 4 ustawy o rencie socjalnej, tj. przed ukończeniem 18 roku życia, albo w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, który to pogląd podziela Sąd Okręgowy - ocena niezdolności do pracy z medycznego punktu widzenia wymaga wiadomości specjalnych i Sąd nie może - wbrew opinii biegłego (biegłych) - opierać ustaleń w tym zakresie na własnym przekonaniu. (wyrok z dnia 14.05.2014r., III AUa 1810/13, LEX nr 1469282).

Postanowieniem z dnia 17.06.2015r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu psychiatrii, psychologii i okulistyki.

Biegłe z zakresu: psychiatrii M. F., psychologii H. P. i okulistyki B. M., po badaniu odwołującego się orzekły, że **P. P. jest całkowicie niezdolny do pracy na okres 2 lat, do 31.03.2017r. a niezdolność ta powstała przed ukończeniem 18 roku życia.**

Rozpoznano u odwołującego się upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym, małą krótkowzroczność oka prawego, astygmatyzm krótkowzroczny oka lewego.

Uzasadniając opinię biegłe wskazały, że po dokonaniu analizy materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy oraz bezpośrednim zbadaniu odwołującego w dniu 08.08.2015r. stwierdzają, że jest on okresowo całkowicie niezdolny do pracy, a tym samym biegłe nie podzielają opinii ani LOZUS z dnia 09.04.2015r., ani KL ZUS z dn.11.05.2015r. W dniu 07.04.2015 r. odwołujący był oceniany psychologicznie. Badająca Pani psycholog stwierdziła: „IO.-53, poziom pogranicza upośledzenia w stopniu lekkim i umiarkowanym”. Poza tym napisała: „W mojej ocenie poziom sprawności intelektualnej dyskwalifikuje opiniowanego w zakresie możliwości podjęcia pracy zawodowej” (k.9v). KL ZUS w swojej opinii - rozpoznaniu napisała: „upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim - IQ 53”. Biegłe z tym nie zgodziły się, podnosząc iż LO ZUS w swojej opinii napisał: " Konsultacja psychiatryczna w trakcie hospitalizacji w oddz. wewnętrznym - 12. 2013r. - upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim". Ocenianie ilorazu inteligencji leży w gestii psychologa. Biegłe zwróciły uwagę, że Klasyfikacja IQ wg American Association on Mental Retardation (podręcznik : Skala Inteligencji Wechslera dla Dorosłych, Wersja Zrewidowana, Polska adaptacja WAIS-R (PL), Warszawa 1996r.) mówi, że iloraz inteligencji w granicach od 54 do 40, to upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym. Odwołujący jest osobą, która od najwcześniejszego okresu życia rozwijała się nieprawidłowo pod względem umysłowym. Kiedy rozpoczął naukę szkolną nastęrczała mu ona tak dużo problemów, że został skierowany do nauczania specjalnego. Mimo wieloletniej już nauki nie nabył poprawnej umiejętności ani czytania, ani pisanie. Na przestrzeni kolejnych lat nie nastąpiła zbyt duża poprawa w jego rozwoju intelektualnym. Odwołujący osiągnął już określony pułap rozwoju intelektualnego i nie ma pozytywnych rokowań na jego „wyleczenie z upośledzenia umysłowego”, albowiem: upośledzenie nie jest i nie może być traktowane jako choroba, z której można się wyleczyć, lecz: jest to stan nieodwracalny, który ma charakter kalectwa trwającego całe życie. Odwołujący jest dość zaradny w zakresie samoobsługi w codziennym życiu, jednak defekt intelektualny jakim jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym uniemożliwiają mu funkcjonowanie na rynku zawodowym i powodują jego całkowita niezdolność do pracy (k. 19-23 a.s.).

Do powyższej opinii nie wniosła zastrzeżeń żadna ze stron.

Opinia z dnia 8.08.2015r. została wydana przez biegłych lekarzy o specjalnościach odpowiednich do ujawnionych u odwołującego schorzeń. Biegli dokonali analizy zebranej w sprawie dokumentacji medycznej, przeprowadzili wywiad oraz badania lekarskie. Zarówno rozpoznanie, jak i wnioski, jakie znajdują się w opinii są rzeczowe, spójne i logiczne, dlatego zasługują na uwzględnienie. Biegli określili schorzenia, stopień ich nasilenia i wpływ na zdolność do pracy. Z opinii wynika, iż podstawą stwierdzenia całkowitej niezdolności jest defekt intelektualny jakim jest upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym uniemożliwiają mu funkcjonowanie na rynku zawodowym i powodują jego całkowita niezdolność do pracy.

W świetle w/w wyników badań należy podzielić wnioski biegłych o całkowitej – dalszej - niezdolności do pracy odwołującego się.

Z tych względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 18.05.2015r. i przyznał P. P. prawo do renty socjalnej od 01.04.2015r. do 31.03.2017r.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu się prawo do renty, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku

rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220). W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie istniały podstawy do obciążenia odpowiedzialnością organu rentowego za nieprzyznanie odwołującemu prawa do renty socjalnej już na etapie postępowania przed ZUS, z uwagi na błędną decyzję Komisji Lekarskiej ZUS, która dysponowała niezbędnymi i wystarczającymi dokumentami, w tym w szczególności dokumentacją lekarską, pozwalającą na uznanie odwołującego za nadal całkowicie niezdolnego do pracy już na etapie postępowania przed ZUS. Odwołujący nie przedstawił na etapie postępowania sądowego żadnej nowej dokumentacji, która nie byłaby znana ZUS. Na błędną decyzję Komisji Lekarskiej ZUS wskazuje opinia biegłych sądowych, którzy jednoznacznie wypowiedzieli się, że odwołujący jest w dalszym ciągu całkowicie niezdolny do pracy. Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 10 lipca 2013r. (III AUa 1516/1) - O winie organu rentowego rodzącej odpowiedzialność za nieustalenie prawa do świadczenia (a w zasadzie nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia) można by mówić jedynie wówczas, gdyby już w oparciu o dostępne organowi rentowemu dowody (w szczególności zgromadzone w aktach rentowych) można było jednoznacznie rozstrzygnąć o przysługiwaniu zawnioskowanego świadczenia (LEX nr 1345530).

Z tych względów orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.